

In alinea 5 wordt geconcludeerd dat een reactivering van de dienstplicht in tijden van conflict waarschijnlijk meer kost dan zij oplevert.

- 2p 30 Welke twee argumenten worden hiervoor gegeven?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

Het bevorderen van de gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen zou een reden zijn om de dienstplicht voor vrouwen in te voeren. In alinea 6 wordt gesuggereerd dat er voor het invoeren van de dienstplicht voor vrouwen eigenlijk een andere reden is.

- 1p 31 Welke reden is dat?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

“De manier waarop deze keuze echter wordt gerechtvaardigd – alsof het een bijdrage levert aan de emancipatie van vrouwen – is niet alleen onjuist, maar ook enigszins gevaarlijk.” (regels 142-147)

In alinea 6 wordt verondersteld dat het invoeren van een algemene militaire dienstplicht een enigszins gevaarlijke consequentie zou kunnen hebben.

- 1p 32 Welke omschrijving verwoordt het best op welke consequentie in alinea 6 wordt bedoeld?

Er wordt bedoeld op de consequentie dat vrouwen

- A pas als volwaardig burger worden gezien als ze een militaire dienstplicht hebben vervuld.
- B via de militaire dienstplicht het politieke draagvlak voor investeringen in Defensie moeten vergroten.
- C wel gelijke plichten maar geen gelijke rechten krijgen als ze een militaire dienstplicht moeten vervullen.
- D worden uitgesloten van politieke zeggenschap als ze geen militaire dienstplicht hebben vervuld.

Tekst 4 Stervende talen

De eerste twee alinea's van tekst 4 kunnen worden beschouwd als de inleiding van de tekst.

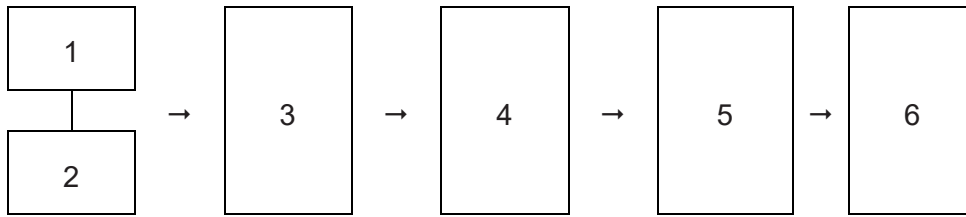
- 1p 33 Welke omschrijving verwoordt het best wat de functie is van de inleiding (alinea 1 en 2) ten opzichte van de rest van de tekst?

In de inleiding wordt

- A de aanleiding beschreven voor het standpunt dat in het vervolg van de tekst wordt ingenomen en onderbouwd.
- B een bewering gedaan die in het vervolg van de tekst wordt ondersteund met argumenten en onderzoek.
- C een probleem vastgesteld dat in het vervolg van de tekst wordt uitgewerkt en verklaard.
- D een standpunt beschreven dat in het vervolg van de tekst wordt beargumenteerd en vanuit meerdere kanten wordt bekeken.

Uit tekst 4 is een ontwikkeling af te leiden die geleid zou hebben tot het 'afsterven' van het Duits en het Frans. Die ontwikkeling is weer te geven in het onderstaande oorzaak-gevolgschema.

- 3p 34 Vul dit schema in door de nummers 1 t/m 6 over te nemen en daarachter de letter van het bijbehorende informatie-element (a t/m g) te noteren. Let op! Er blijft één informatie-element over.

Kies uit de volgende informatie-elementen:

- a Duits en Frans verdwijnen als taal gesproken door Nederlanders.
- b Er zijn minder leraren, vertalers, lezers en cultuurdragers in deze talen.
- c Er zijn minder studenten in deze talen.
- d Exacte studies worden gepromoot.
- e Hoogopgeleid zijn is geen garantie meer voor beheersing van Duits en Frans.
- f Minder leerlingen kiezen voor Duits en/of Frans.
- g Scholen kiezen zelf of Frans en Duits examenvakken zijn op hun school.

“Ze moeten wel, om te kunnen zeggen dat ze gymnasium doen.”
(regels 44-45)

- 1p 35 Met welke omschrijving kan de toon in deze zin het best worden gekarakteriseerd?
- A boos
  - B pessimistisch
  - C relativerend
  - D spottend

“Deze week kwam er een tegengeluid. Een noodkreet.” (regels 53-54)

- 1p 36 Geef aan waarop het manifest van docenten en wetenschappers in Duitse en Franse taal en cultuur een reactie is.

In alinea 6 somt de auteur argumenten op die het gelijk van de opstellers van het manifest moeten bewijzen. Deze argumenten zijn uiteindelijk terug te brengen tot twee hoofdargumenten.

- 2p 37 Noem die twee hoofdargumenten. Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik per argument niet meer dan 25 woorden.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

In tekst 4 worden bij verschillende groepen negatieve opmerkingen met betrekking tot taal gemaakt.

- 3p **38** Geef van de drie groepen in de tabel aan wat die negatieve opmerkingen met betrekking tot taal inhouden.
Noteer het nummer van elke groep en noteer daarachter steeds wat de negatieve opmerking inhoudt.
Geef geen citaten.

	groep	negatieve opmerking
1	Nederlanders	
2	Gymnasiumleerlingen	
3	Beleidsmakers	

“Maar dat gelijk krijgen ze [de manifestenschrijvers] pas als de noodzaak zich aandient.” (regels 100-101)

- 1p **39** Wanneer zouden de manifestenschrijvers gelijk krijgen, volgens de tekst? De manifestenschrijvers krijgen gelijk als
- A Frans en Duits het Engels voorbijstreven als taal van de meest invloedrijke landen en het Engels minder belangrijk wordt.
  - B het Verenigd Koninkrijk niet langer lid is van de Europese Unie en er voor de handel dus geen noodzaak meer is om verplicht Engels te leren.
  - C het Frans of het Duits de nieuwe voertaal binnen de Europese Unie wordt en het Engels minder belangrijk wordt voor de handel.
  - D men eindelijk inziet dat het Engels een overschatte taal is en Europeanen meer belang hebben bij het Frans en het Duits.

“Scholen: spring in dat gat in de markt.” (regels 108-109)

- 1p **40** In welk opzicht is er sprake van een ‘gat in de markt’ voor de scholen?
- A Door de politieke ontwikkelingen zullen scholieren in de komende jaren juist Engels en Duits willen leren.
  - B Er is grote vraag naar sprekers van het Duits, Frans en Engels omdat momenteel te weinig mensen deze talen goed beheersen.
  - C In de toekomst zal er meer behoefte ontstaan aan sprekers van het Duits en Frans dan nu.
  - D Scholen kunnen hun leerkrachten weer meer tijd geven om hun leerlingen te onderwijzen in het Frans en Duits.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.